

IFJÚ ÉVEK

IFJÚ ÉVEK

XII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM.

BUDAPEST, 1933. NOVEMBER 2.

SEMPER REFORMARE

A lutheri egyházjavítás születésének emlékünnepe mellett ez évben a nagy reformátor, Dr. Luther Márton születésének 450. fordulója, a sokat emlegetett Luther-jubileum is kötelez arra, hogy megemlékezzünk a reformátorról és reformatori munkájáról. Minden évben legalább egyszer ezen időtájt fel szoktuk keresni emlékezésünk könyvében azt a lapot, amelyre a dicsőséges egyházjavítás története van írva, szószékről, előadói pódiumról halljuk a hithősök csodával határos magukraébredését, bátorságát és hűségét. Ilyenkor megdobogtatja szívünket a büszkeség érzése, a büszkeségé a felett, hogy a világ szellemtörténetének ezek az óriásai a mi hitelődeink voltak. Csillogó szemmel és feszülő kebelrel énekeljük az „Erős várunk“-at és úgy érezzük, hogy a mi kezünkben is hatalmas fegyverré változhatna Luther kalapácsa, amellyel kiszögezte a 95 tételt és mi is ki mernénk állni a birodalmi gyűlés százfejű hydrája elé és bátran harsognánk: itt állok, másképp nem tehetek.

Úgy áll előttünk Lutherünk, mint a törhetetlen férfiúi akaratnak, a bátor kiállásnak, a megingathatatlan hűségnek a lovagja, és nagyon szeretnénk olyanok lenni, mint ő volt. Úgy mondják ezt ma, hogy Luther egész szereplése imponáló volt, és ki ne szeretné magát veszélyes, bátorságot, férfiaságot kívánó események imponáló hőségének elképzelni? Az emlékezés

hatása alatt felbuzdulunk és Luther lelkétől áthatva szeretnénk lutheri cselekedeteket véghezvinni.

De — kedves lutheránus ifjú testvéreim — álljunk meg itt egy szóra. Vizsgáljuk meg a bennünk lakozó lelket, hogy ilyenkor, a nagy felbuzdulások idején tényleg lutheri lélek-e az? Hiszen tudom, és elhiszem, hogy mindannyian hajlandók volnátok hősi cselekedetre. Tudom, hogy felbuzdulástokban a hatalmasak szemébe mernétek vágni az igazságot. Tudom azt is, hogy ti is el mernétek égetni a pápa átokbulláját a nagy nyilvánosság előtt. De hát ez nem minden. Ha Luther csak ennyit tett volna, vajmi kevesen ismernék, és emlegetnék most a nevét. Hiszen elengedhetetlen fegyver az igazság harcosainak kezében a bátorság, és az a rendíthetetlenység, amelyet ti Lutherben sokszor irigykedve csodáltok, de ezt a bátorságot csak az igazság, az isteni igazságok felismerése és ismerése kölcsönözheti a gyenge és gyámoltalan embernek. A nagyhangú bizonykodás, a mindenáron való protestálás, és az okatlan hetykeség, nem lutheri jellemvonások.

Aki lutheri lelket akar, az először igyekezzék lelkét krisztusivá tenni. De sokan vannak ma, akik lutheránus voltukkal dicsekednek, de Krisztussal nem akarnak megbarátkozni! Pedig a kettőt különválasztani nem lehet. Luther lelke Krisztusból táplálkozott, azért nem rettent meg a fe-

nyezetésektől, azért volt telve bátorsággal, azért volt „imponáló“ a fellépése.

Nagyon sekélyes vizeken úszkál hát az, aki a lutheranizmusban csak örök tiltakozást, hangoskodást, szabadságot, régiék rombolását, újak kívánását látja és nem keresi meg az egyházjavítás Krisztusban gyökerező rúgóit.

A reformare szó eredeti jelentése: visszaalakítani. Nem újítani, hanem a régi formát visszahozni, felvenni és felvételni. A lutheri keresztyénséget éppen azért nevezik reformált keresztyénségnek, mert az egyház sokféleképpen eltorzult tanítását mégtisztította a lerakódásoktól, az idők folyamán hozzátapadt emberi sallangoktól és az eredeti jézusi formájába állította vissza. Az igazi reformáció tehát egyetlen jelszót írhat zászlájára: Vissza Jézushoz! Ne ijedjünk meg, ez nem visszafejlődés, de sőt egyedüli biztosítéka a haladásnak.

Vissza Jézushoz! A reformációnak és a reformátornak emlékünnepeén kiáltjuk bele a világba ezt a lutheri követelést. Reformare. Semper reformare. Megállást nem ismerhetünk, mert az emberi élet, a történet folyásának kereke újra és újra messzire veti az embert a középponttól, Krisztustól. Középpont nélkül pedig haszontalan, céltalan és oktalan a mi bolyongásunk e földi téreken.

Az állandó középpont-keresés vágyát, szükségének tudatát adta neked a reformáció. Hogy sáfárkodsz ezekkel a kimondottan értékes kincsekkel?

Lutheránus vagy? Csak akkor, ha középpont-kereső, ha christianus, krisztusi vagy.

Vissza hát Jézushoz! Reformare! Semper reformare!

Ruttkay-Miklós Géza.

Képek Luther életéből.

8. Luther kapuja.

A wittenbergi „fekete kolostort“ a százsz választófejedelem, miután a szerzetesek eltávoztak, Luthernek adta át lakásul. Idehozta feleségét, itt növekedett családja, itt folytak a híres „asztali beszélgetések“. E Luther-ház kapuját Kata asszony 1540-ben újraépíttette, és ezt a latin felírást vésette rá: „Csendességben és reménységben van az én erősségem“. Ez a felírás elsősorban Luther feleségének lelkébe világít bele. A nagy reformátor felesége szerényen, a közéleti szereplés vágyától mentesen, hűsége-

sen végezte hivatását. Jó hitves, gondos anya és ügyes háziasszony volt. De amikor mindezt megállapítjuk, Luther lelkivilágába is jobban beletekintünk. Ha sokat kellett is küzdenie, és ha sokszor volt is erős, kemény a hangja, alapjában véve az ő erőssége is a csendességben és a reménységben volt. Tudta, hogy, amikor az Isten szól hozzánk igéjében, akkor nekünk el kell csendesednünk. Vallotta, hogy egyedül az Isten kegyelmében való bizodalomból, a hit reménységéből élünk.

S. J.

LEFELE A DUNÁN

BELGRÁD—ORSOVA.

Az éjszakai sötétség csaknem teljesen eloszlott, hajnali 3 óra van, amikor harangozás és éles füttyszó új életet önt az elcsendesedett hajótestbe. Ismét elfoglalom megfigyelőhelyem a hajó orrában, hogy

valamikor e várat. Most a hajókerekek ütemes zaja csak varjakat és parti feeskéket ver fel csendes tanyájukról. Ostrovo sziget elhagyása után a Duna 2000 m-re szélesedik ki. A jobbparton *Ráma* várromjait, szemben pedig a Néra folyócskát látjuk, mely 1918 óta határvonal Jugoszlávia és

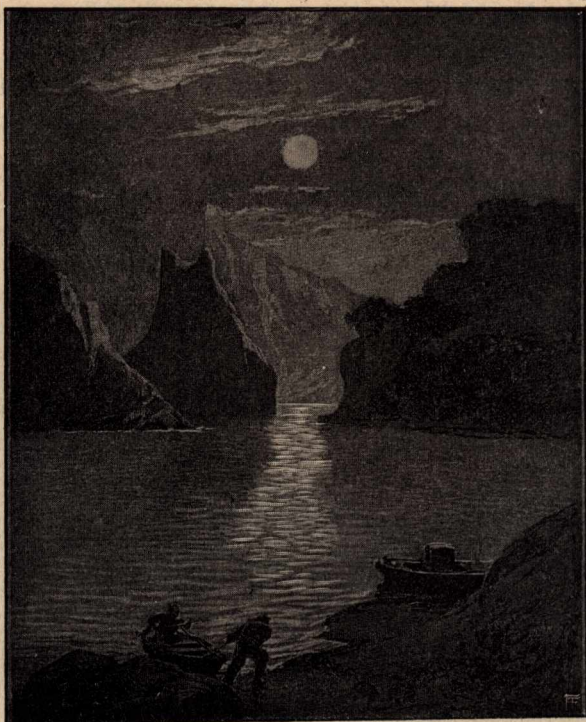
A Kazán-szoros bejárata.

semmi se kerülje el figyelmemet. Elhaldaván a Zimony és Belgrád között fekvő „Nagy hadi sziget” mellett, a Temes torkolata mellett látjuk a balparton *Pancsovát*, nem messzire a másik parton *Smederevo* (Szendrő) várát, 12 roskadozó bástyafalával. A háromszögben elhelyezett négy-négy bástya valamikor ura lehetett az egész vidéknek és hatalmas védvéra a Duna szakaszának. Szinte magam előtt látom a kemény vitézeket és a hatalmas oligarchákat, akik uralkodtak ezen a vidéken és lakták

Románia között. A balpart innen a Fekete-tengerig román fennhatóság alatt áll. A hajó tovasiklik. *Báziás*, — az egykor oly fontos vasúti állomás és dunai kikötő — tűnik fel a látóhatáron, fehérfalú szállodájával, éles ellentétül a mögötte emelkedő zöld fenyvesekkel borított hegyoldalnak. Majd ezt a városkát is magunk mögött hagyva, a hegyek közelebb nyomulnak a folyóhoz és szinte lépésről-lépésre szűkítik a medrét. A balparton látjuk az egész Orsováig húzódó, sok helyen a partmenti szik-

lába bolthajtásszerűen vágott Széchenyi-műutat, melyet gróf Széchenyi István 1834—1837-ben, közel 100 éve építtetett, és mely büszkén hirdeti a magyar mérnökök fáradságos munkáját.

amely a hatalmába kerülőket fenyegeti. Ez a szikla a monda szerint a boszorkányok pihenőhelye, és amidőn a kossava végigszágul a Dunán, a babonás hajósok a sziklákon megtörő szélben asszonyosírást vélnek

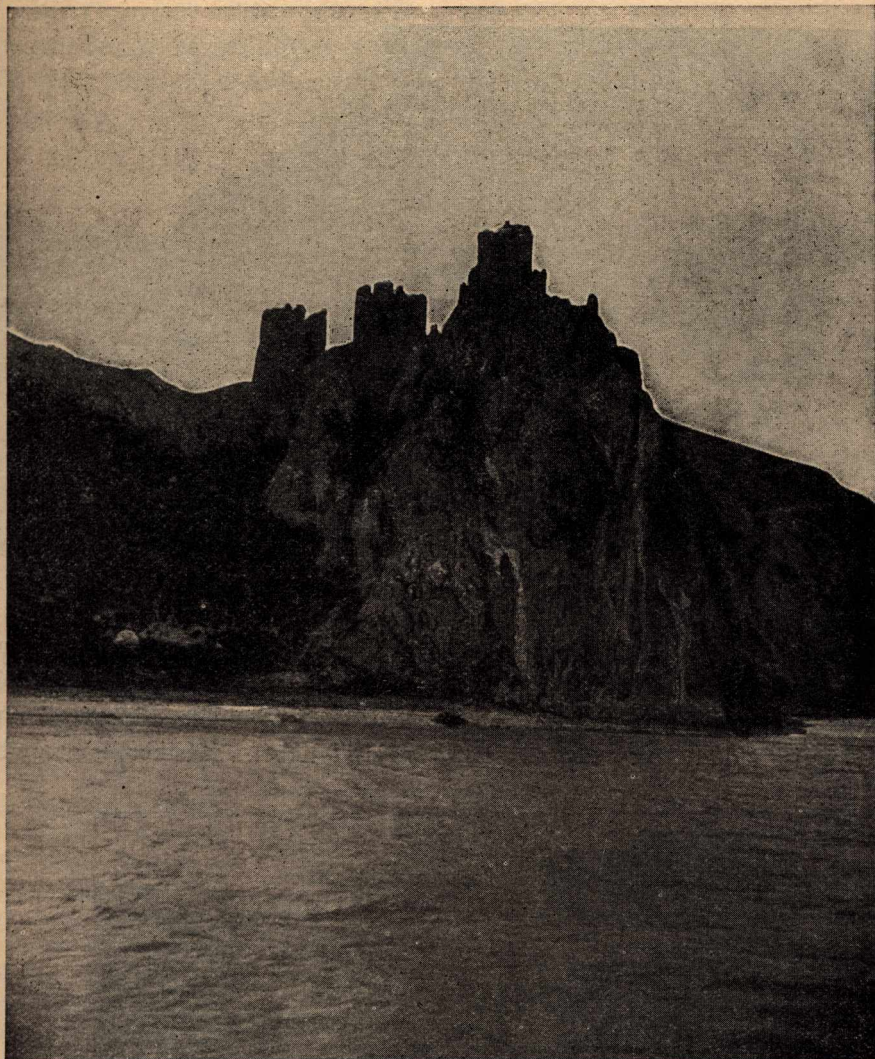
A Kazán-szoros éjjel.

Ómoldova után kezdődik az aldunai zuhatagok, a *Kazánszoros* és a *Vaskapu* vidéke. Ez a kb. 120 km hosszú folyamszakasz természeti szépségben, vadregényességben oly gazdag, hogy kevés folyamszakasz versenyezhet e tekintetben vele. Az erdős, sziklás vidéken jobbról *Galambóc*, balról *Lászlóvár* hajdani lovagvárak festői romjait látjuk. Galambóceal szemközt a folyam közepéről a hatalmas *Babakáj* kőszirt emelkedik, mintha hatalmas fenyegető ujj volna,

hallani. A folyam azután hol néhány száz méternyire összeszűkül, hol tószzerűen kiterjed, egyszer égbenyúló sziklafalak között haladunk, máskor buja, zöld völgyeket látunk. Helyenként tájékozva rohan az összeszorított folyam, s a Kozla, Dojke, Izlás, Tachtália és Juc sellők igen nagy esésűek. Máshol kiterjedve nyugodtan hömpölyög széles medrében. A szabályozásnál félig lerobbantott Grében-hegyfok 1000 m szélességről 400 m-re szorítja össze a Dunát. Ezen akadály után a folyam csaknem 2000

m szélességben, tószzerűen terjeszkedik szét. Áthaladva a Juc-szoroson, a vadregényes Kazán-szorosba érünk. A 700 m magas

rohanna, a biztos megsemmisülésbe. Aggodalmunk azonban horainak bizonyult, mert egy hirtelen fordulattal ismét feltűnik a

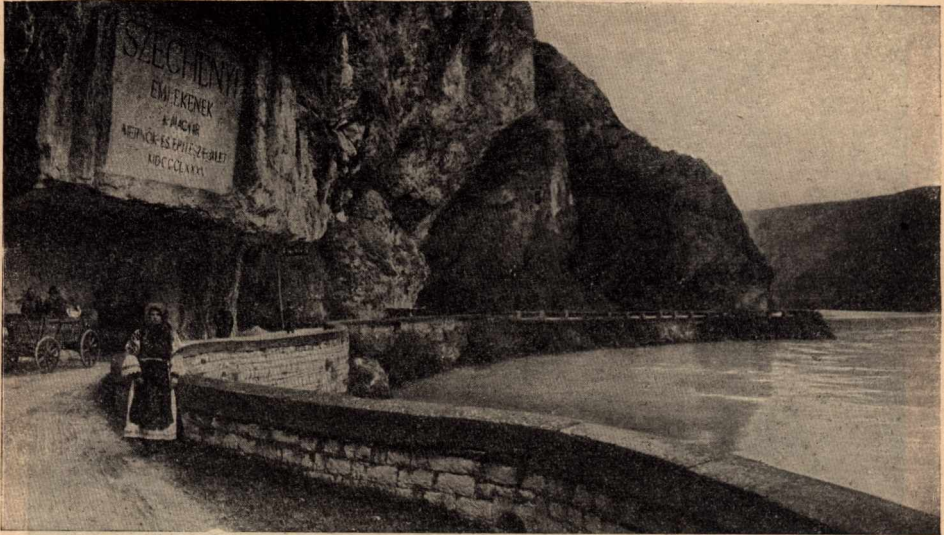
Galambóc-vára.

Sterbec függőleges sziklafala benyomul a folyó közepéig, azt a benyomást keltve, mintha a hegyek elzárnák további utunkat, és hajónk egyenesen a meredek sziklafalba

folyónak csak 170 m széles medre. Öreg Dunánk itt meggyorsítja méltóságteles folyását és haragvó, örvénylő hullámzással adja tudunkra, hogy csak nehezen törődik

bele hatalmának ilyen korlátozásába. Hiábavaló azonban elégedetlenkedése, a parton börtönfalként húzódó meredek hegyóriások lábáról tajtékká törve hullanak vissza a

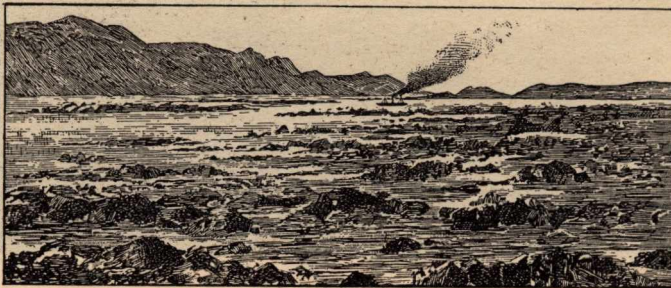
római katonák Apollodorus mester vezetésével mellett négyszögletes lyukakat vájtak, s ezekbe gerendákat erősítve, az erkélyszerűen a Duna felé nyúló Trajánus-utat épí-

Gróf Széchenyi István emléktáblája a róla elnevezett úton.

szűk mederbe hajónk orrából kiindult hullámai. A felső Kazán-szorosban látjuk a mérnök- és építészegylet által emeltetett Széchenyi-emléktáblát. Az alsó Kazán-

tették. A parti fecskék azonban nem méltányolják eléggé e hely kultúrtörténeti jelentőségét és vidám csipogással röpködnek egyik lyukból a másikba, mintegy hirdelve,

A Vaskapu a szabályozás előtt.

szorosban van a Traján római császár emlékéét megörökítő emléktábla. A meredek sziklafalba, — kb. 2000 évvel ezelőtt — a

hogy minden enyészet, pusztulás új életnek forrása.

Kiérve a nagyszerű folyamszorosból, Or-

sovát látjuk. 1918 előtt ez igen fontos határállomása volt hazánknak. Most néhány perces pihenő után hajónk folytatja útját. Elhajozunk *Ada-Kaleh* barátságos sziget mellett, mely Orsovától néhány kilométernyire, három ország határán fekszik. Néhány száz muzulmán lakosa a régi török világ emlékét őrzi. Romladozó bástyafalai,

török temetője, moschéje, török építkezési házai, bazárai egy foltocska Keletet varázsolnak elénk. A sziget végéről óriási szomorúfüzek integetnek utánunk búsan és eszünkbe jut, hogy csak most hagyjuk el a régi, boldog Nagy-Magyarország határát.

Dr. Steiner Katalin.

Mindennap az élet könyvéből

Nov. 5. Rómabeliekhez írt levél 1, 1—7. Pál, a nagy apostol nem szégyenli magát szolgának vallani. Nemesak Krisztus szolgájának érzi magát, hanem a pogányok s köztük a rómaiak szolgájának is, akikhez ezt a levelét írja. Luther Márton, a nagy reformátor nem kisebb emberről, mint Pálról és az Úr Jézusról mintázta azt a képet, amit „A keresztyén ember szabadságáról” című könyvében megrajzolt a keresztyén emberről. Tudsz-e te is szeretetből „mindenkinek szolgája” lenni?

Nov. 6. Róm. 1, 8—15. Jegyezd meg magadnak, hogy bármennyire haladtál is a vallási ismeretekben, főképpen pedig a Biblia ismeretében, nincs okod és jogod az elbizakodottságra. Amíg a földön élsz, sohasem mondhatod, hogy már elérted a célt. A múltért adj hálát Istennek és vezetőidnek. A jövőért, a tökéletesedésért szüntelenül könyörögjél. Isten iránti hálával fogadd lelki tanítóidnak szolgálatát: igehirdetését és imádságát. De imádkozzál azért is, hogy olyan hitközösség, lelki testvériség fejlődjék ki tanítóid és teközötted, amilyen Pál és hívei között volt.

Nov. 7. Róm. 1, 16—17. Ez a két vers az egész levél alaphangja, de egyúttal a legkiemelkedőbb része is. Igazi hitvallás. Ilyen-e a te hitvallásod is? Vagy szégyelsz az evangéliumról beszélni? Ebben a forrongó korban sok bátor hitvallóra van szüksége evangélikus Sionunknak. Kérjünk Istentől ilyen hitvallókat!

Nov. 8. Róm. 1, 18—32. A pogányság ma is olyan borzalmas helyzetben van, mint Pál idejében. Ennek te is oka vagy. Nem mentheted magadat azzal, hogy a nagy távolság miatt nem segíthetsz rajtuk. A technika vívmányai korában sok eszköz és alkalom kínálkozik arra, hogy a Krisztus evangéliuma eljusson a bűnös pogányvilágba. De gondold a körülötted lévő modern pogányságra is. Vigyázz, mert ha a távoli pogányság szövetkezik az ittenivel, elsöpri a névleges keresztyéneket!

Nov. 9. Róm. 2, 1—11. Zsidók, pogányok és keresztyének, egyaránt bűnösök vagyunk. De Isten bűneink ellenére is szeret minket. Tanulj Istentől egyetemes emberszeretetet. Ő nem személyválogató. Keresztyénsé-

ged nem jogosít kritikára, hanem nagyobb felelősségre kötelez.

Nov. 10. Róm. 2, 12—29. A zsidók a körülmétkedésre voltak büszkék, mi pedig az új szövetségre, melyet Isten Jézus Krisztus által kötött velünk. De gondold arra, hogy Isten a kevélyeknek ellenáll. Aki magát felmagasztalja, megaláztatik és aki magát megalázza, felmagasztalatik. Luther, akinek ma van 450 éves születési évfordulója, nemesak a mások bűnét látta és ostorozta, hanem elsősorban a saját bűnei miatt gyöttrődött. Az egyház szertartásai nem szabadtították meg bűneitől. Csak akkor nyugodott meg, mikor az Isten Igéjében munkálkodó Szent Lélek elvezette az Úr Jézus Krisztushoz, aki érte, elvezett, elkárhozott emberért is meghalt. Így lett ő Krisztus bátor katonájává, aki szembe szállt az egész világgal. Legyünk hű követői!

Nov. 11. Róm. 3, 1—20. Mered-e ezeketán is azt mondani, hogy te nem vagy bűnös, mert a Tízparancsolat közül egyik ellen sem vétettél? Vagy talán azzal nyugtatod magadat, hogy ha mindenki bűnös, te sem lehetsz különb? Ez nem megol-

FÉLED=E ÉS SZERETED=E ISTENT, ÉS CSAK ŐBENNE BÍZOL?

dás. Lelked nem is nyugszik bele ebbe a bűnös állapotba, hanem meg akar szabadulni bűnei terhétől. A törvény betöltése által nem lehetséges a büntől való szabadulás, a megigazulás. A gazdag ifjú is érezte ezt s azért ment Jézushoz tanácsért.

Nov. 12. Róm. 3, 21—31. A boldogságot, a békeséget kereső lélek csak az Úr Jézus Krisztusban találhatja meg nyugalmat. Megigazulunk Isten ingyen kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által. Milyen boldog volt Luther, mikor megértette e szavakat: hiszem a bűnök bocsánatát! Megigazulva, boldogan ment alá a házához a példázatbeli publikánus, aki az Úr házában így imádkozott: Isten, légy irgalmas nékem, bűnösnek. Krisztus megváltói munkájáról szebb vallástételt el sem lehet képzelni, mint Luther Kis Kátéjában a második hitágazat magyarázatát. De éppen ebből láthatjuk azt is, hogy a hit által való megigazulás nem teszi fölöslegessé a törvényt. A Krisztus vérén megváltozott lélek érzi, hogy neki Krisztus királysága alatt kell élnie. Krisztus pedig nem jött a törvény eltörlésére, hanem betöltésére.

Nov. 13. Róm. 4. r. A hitből táplálkozó ember, vagyis a hívő lélek nem él szemlélődő életet, hanem munkálkodik. Ábrahám cselekedetei is hitből fakadtak.

Hit nélkül nem tudott volna így engedelmeskedni. Engedelmsége, cselekedetei hitének gyümölcsei voltak.

Nov. 14. Róm. 5, 1—11. A hit által való megigazulás gyümölcse az Istennel való békeség. Ezt a békeséget Krisztus adja nekünk, aki tanítványainak azt mondta: „Békeséget hagyok nektek.” Ján. 14—27. De Jézus Istennél szöszölünk is lesz. Úgy gondolj rá!

Nov. 15. Róm. 5, 12—21. A törvény bűneink megismerésére vezet. Ennél többet nem adhat. Bűneinktől csak Isten kegyelme szabadíthat meg. Melyik örökséget választod? Az első Ádám-tól reánk maradt bünt és ezzel együtt az örök halált vagy pedig a második Ádám-tól, az Úr Jézus Krisztustól a megigazulást, a bűnbocsánatot s az örök életet?!

Nov. 16. Róm. 6. r. Aki kegyelemben részesült, annak vigyáznia kell, hogy ki ne essék a kegyelemből. Irgalmatlan szolgál.

Nov. 17. Róm. 7, 1—13. A hit által való megigazulás csak a törvény nyúga alól szabadít fel. A Krisztus által megigazult ember érzi, hogy terhe könnyű, igája gyönyörűsége. Örömmel szolgálja Urát.

Nov. 18. Róm. 7, 14—25. A test és lélek harcát mindenki tapasztalhatja. Nem bízhatunk

másban, csak a Krisztusban megjelent Isten kegyelmében.

Nov. 19. Róm. 8, 1—17. Isten gyermekeit, a hívőket arról lehet megismerni, hogy Isten Lelke vezérli őket. Luther is mondja a harmadik hitágazat magyarázatában, hogy nem volna képes Urában, a Jézus Krisztusban hinni, sem hozzá jutni, hanem a Szt. Lélek hívta az evangélium által. Egyik lelkészársam azt mondta, hogy mi magyarok megtértünk az Atyához a keresztyénség felvételekor. A Fiúhoz megtértünk a reformáció idején. Hátra van még a Szent Lélekhez való megtérésünk. A tanítványok akkor lettek igazán apostolokká, amikor a Lélek kezestségben részesülnek. Nem féltek a haláltól, mert tudták, hogy ha elvesztik is életüket a Krisztusért, megtalálják azt nála.

Nov. 20. Róm. 8, 18—39. Mi szenvedéseink miatt nem látjuk a dicsőséget. Gondoljunk Jézusra, aki azt mondta: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa.” Mi Isten országát küzdelmek nélkül szeretnénk megkapni.

A hátralévő napokon olvassátok tovább a Rómabeliekhez írt levelet. Isten Lelke vezéreljen titeket!

Drenyovszky János.

Laci, a nagy földrajztudós

Laci földrajztudása nem annyira elméleti, mint inkább gyakorlati volt. Tizenkétévi gimnáziumi pályafutása alatt — mert mint alapos fiú, több osztályt megismételt — bejárta a Trianon előtti Magyarország majdnem összes evangélikus középiskoláját.

Soproni liceista korában végig kellett volna hajóznia képzelete mótorcsónakán a Dunát Dévénytől Orsováig és minden fontosabb helységről el kellett volna mondania, mit tud róla.

Mindjárt Dévénynél majdnem hajótörést szenvedett, mert Dévával tévesztette össze és ráfogta, hogy Hunyad vármegye fővárosa.

De helyreütötte a csorbát Pozsonynál, mert erről tudta, hogy mákos és diós „patkó“-járól híres. Laci tudniillik szakember volt mindenben, ami az evésre vonatkozott. Azt is tudta tehát, hogy „híres a komáromi pereg“ és a „neszmélyi dinnye“. Ezt az utóbbit azért is tudta, mert egyszer, mikor nálunk ebédelt és már a hatodik sárgadinnyeszeletet fogyasztotta, figyelmeztetem: „Laci, vigyázz, Albert király azért halt meg vérhasban, mert Neszmélyen sok sárgadinnyét evett.“ Laci gondolkozott, majd kivette a hetedik dinnyeszeletet és azt mondta: „Olyan jó ez a dinnye, megkockáztatom, hogy Albert király sorsára jussak.“

Laci tovább hajózott Esztergomba. Erről semmit se tudott. Sűgják neki: „Prímás.“ Kivágja: „Esztergom híres eigányprímásairól nevezetes.“ Másik azt sűgja: „... templom.“ Kivágja: „Esztergomban van az esztergomi templom.“ Vácról azonban tudta, hogy „Vácott római katolikus süketnéma püspökség van.“

„Hát csak hajózzál tovább, édes fiam“, — mondja a türelmes tanár. — „Tanár úr, kérem, nem lehet tovább hajózni, Váctól — mutatja a térképen — a Dráva torkolatáig a Duna függélyesen bukik lefelé.“ Így lett a vége Laci dunai utazásának egy hatalmas bukás.

Ezzel rokon baklövése volt ez is: „Laci, merre folynak a folyók?“ „Többnyire lefelé, de néha fölfelé, máskor meg vízszintesen.“ És mutatja a falı térképen, hogy a Tisza és a Vág lefelé, a Rába felfelé, a Maros pedig vízszintesen folyik. „Melyik az a költő, aki Nógrádmegyében született?“ Sűgják: „Balassa.“ Feleli: „Balassa-Gyarmat.“

Az volt a könyvben, hogy Mosonmegyéből sok tejet szállítanak Bécsbe és sok cukorrépat termelnek. Másnap Laci felelné, ha tudna. Segíteni akarok rajta s kérdem: „Mit esznek a bécsiek reggel?“ Eszébe jut, ami a könyvben áll és bátran feleli: „A bécsiek reggel cukorrépat esznek.“

Az van a könyvben: „Beszterce-Naszód vármegye északi vidékét akkora fenyeveserdő borítja, hogy megférne benne egész Esztergom vármegye és hogy ott sok fűrészmalom van. Feleli másnap: „Beszterce-Naszód vármegyében akkora fűrészmalom van, hogy beleférne egész Esztergom vármegye.“

A külföldi földrajzban is járatos: Velence szerinte, lavinára (lagunára) épült és ott az utasokat nagy kanálon (Canal Grande) kondások (gondolások) szállítják.

Róma arról nevezetes, hogy ott lakik a Vatika pápa. (T. i. a pápa a vatikáni dombon épült palotában lakik.)

Milánóról kérdeztem: „Milyen híres márványépület van ott?“ Segédkezésül, hogy rávezessem a dóm szóra, azt kértem tőle: „úgy-e, a ház latinul domus?“ Felvilan a szeme: „Milánóban a vármegyeháza márványból épült.“

Egyszer azonban mindnyájunkat meglepett nagy földrajzi tudásával. Egyik diák se tudta a térképen megmutatni a Normandiai szigeteket. Laci jelentkezik, kijön a térképhez és — csodák csodája — megmutatja. Általános elképedés minden fiú arcán. És is bámulva mondom: „Laci, te a földrajztudomány díszdoktora lehetnél. Honnan tudod ezt?“

„Tanár úr, kérem, mikor tavaly Sopronban először jártam a harmadikat, a nor-

mandiai szigeteknél szenvedtem hajótörést, vagyis ott fogtam „dacit“ szekundát.“

Másnap az órák között lévő szünetben a folyosót járva, eleven lármát hallok a III. b)-ből. Benyitok. Ott áll Laci a tanári emelvényen, előtte hajlongó, éljenző iskolatársak. Ragyogó arccal hajlong ő is, kezében óriási, pakkoló papirostekereset tart. Belőle nagy fatányér lóg ki. Úgy látszik: pecsét. „Add ide!“ Hát doktori oklevél, mely a világ összes egyetemei nevében: „Nagytudományú és tudós Laci urat a földrajzi tudományok díszdoktorává nevezi ki.“ Igy nyerte el Laci, tanára és tanuló társai lelkes hódolatából, tudományos pályája méltó koronáját, a díszdoktori címet.

Dr. Szigethy Lajos.

Töredékek egy szupplikáns feljegyzéseiből

Már nem voltam egészen kezdő szupplikáns, saját káromon okulva, megtanultam már, hogy estefelé nem tanácsos olyan falunak nekiindulni, ahol nincsen papunk, aki, ha későn jön is, ha terhére van is a szupplikáns, mindig megértéssel befogadja éjtszakára a hátán a házát, keblén a kenyerét hordozó szegény diákokot. Igy, mikor egyszer alkonyat felé érkeztem egy jómódú úrhoz s megkaptam tőle a várt kis összeget, nem nagyon siettem a szedelődzködéssel, mert szerettem volna, ha magánál tart éjtszakára. Vártam is a jó szót, marasztalást, de hiába. E helyett félreérthetetlenül azt kérdezte tőlem a zord úr, miért nem igyekszem jobban a szomszéd falu felé, jól ki kell lépnem, ha még világosan oda akarok érní a paplakba. Restelkedve vallottam be, hogy nem akartam már nekivágni ennek az útnak, mert amint a térképemen látom, nagy

hegyet kellene még megmásznom és a tanár úr úgy mondta még Selmecen, hogy abban a faluban nincs is evangélikus pap. „Dehogy is nincsen, fiatal barátom — mondta most kedvesebben ez a vendégszeretetet hírből sem ismerő úr, — hiszen én csak tudom, itt, a szomszédban!“ Magam is természetesen tartottam ezt s hallgattam a tanácsára. Pedig bár ne tettem volna!

Sietve megindultam a szomszéd faluba vezető úton. Pedig „már a nap is lemenőben tüzet rakott a felhőben“, az erdő messzire előrevetette az árnyékát, az emberek már hazafelé igyekeztek a munkából, de én csak siettem! Legjobban a sűrű, sötét erdőn szerettem volna már túl lenni. Szívesebben megkerültem volna az erdőt a kanyorgó országúton, de arra már igazán nem akartam időt vesztegetni. Hát csak neki-fohászkoztam s elindultam az erdőbevesző

úton. Eleinte még találkoztam eprésző gyerekekkel, rőzsét szedő asszonnyal, fejszés favágóval. De mind ritkábban jött ember, mind sejtelmesebb, félelmetesebb lett az erdő. Ezt a félelmét azonban vérbeli szuplikáns még magának sem vallja be, mint ahogy utolsó eserkész volna a gyáva. Egyszer, hogy gyorsabb iramra ösztökéljem „az apostolok lovait“, másrészt, hogy felviduljak, fütyülni kezdtem. Rágyújtottam a „Gaudeamus“-ra, aminek lüktető üteme gyakran könnyítette meg az utolsó, legnehezebb kilométereket. Egyszerre kocsizörgés, emberi hang ütötte meg a fülemet. „Ejnye, de jókor jön! Talán még fel is vesz a szekeres és gyi, Szürke, gyi, Betyár, egyszeriben bent termünk a faluban“, — gondoltam. Meg is álltam az út szélén, hogy előbb utólérjenek. Mekkora volt a megdöbbenésem, mikor a Szürke és Betyár helyett, jóképű szekeres helyett egyetlen sánta, sovány gebe ért utól, ezt is rongyos, piszkos, ijesztően villogószemű, torzonborz üstökű cigány ütlegelte. Még három ilyen sötét alak ült az echos szekéren, melynek mélyéből veszekedő cigányasszonyok és éktelenül sivalkodó purdék zsivaja hallatszott. Bizony kiütött homlokomon a verejtek erre a látványra. Pillanat alatt ötlött eszembe édesanyám óvó szava: „Fiam, a cigányokat messze kerüld el!“ és mindaz a rémes történet, mit az idősebb szuplikánsok a kisebb diákoknak évről-évre mesélnek úton-állókról, kóbor cigányokról, kik a szuplikáns táskájában pénzt sejtve, a legroszszabbra is képesek. Mindez egyetlen szempillantás alatt villant át agyamon, a következőben már fáradtságot, éhséget, szívtelen házigazdán érzett keserűséget felejtve, menekültem be, az erdő sötétjébe. Tövis tépett, túske vérzett, egyikkel sem törődtem. Meglapultam egy vastag fa mögött

s bizony, kalapáló szívvel hallgattam, jönnek-e utánam. De csend volt. Néha-néha esikordult meg, egyre távolodva a gonosz szekér. Még vagy kétszer hallottam a gebe gödhös köhögését, a cigány ijesztő szitkozódását. Ekkor aztán, uccú neki, csak ki az erdőből! Inkább éjfélíg menjek, de az országúton, ahol sokan járnak!

Szerencsésen visszataláltam a szélesen kanyargó, poros, de most olyan biztatóan hívogató útra. És mentem, mentem! Sokszor már úgy éreztem, nem bírom tovább! De ekkor eszembe jutott a sötétség, a cigány réme. Nem szabad pihennem, nem lehet lassítanom! — Végre, sötét este ugyan, de elértem a falu első házikóját. Jaj, de jó emberek közt lenni! De most hol ez a paplak? Megkérdeztem az első szembejövőt. Nem tudta. „Itt nincs pap, nagyon szegények vagyunk, a harmadik faluba járunk misére!“ „De evangélikus“, — kérdeztem reménykedve. „Nem tudom, milyen az, nincs itt semmilyen pap sem, templom sincs.“ Erre már összecsuklott fáradt lábam. Hát lehet ember ilyen lelketlen, hogy kihajtszon a házából éjtszakára? Lehet ilyen gonosz, hogy így hazudjon, mint az én utolsó adakozóm? Hát most már hová legyek? Leültem egy kőrakásra s csüggedten meredtem magam elé. — Egyszerre üde gyerekhang esendül fel mellettem. „Alá-szolgája, szenior úr!“ Óh, hogy felvillanyozott ez a máskor oly közönyösen hangzó köszöntés! Hát van itt valaki, aki ismer? Még hozzá a kisdíák előtt oly tekintélyesnek látszó széniori mivoltomban ismer! Aki tudja rólam, hogy én vagyok az alumneumban, (közös diákétkező) velősesont és bohnya (ropogóshéjú negyed cipó) korlátlan ura, aki felügyel a diákélet legörvendetesebb napi teendőjének, az étkezésnek a végzésekor, s aki a rendetlenkedő kisdíákat

még koplalásra is kárhoztathatja. De helyreállt egyszerebe' megingott lelki egyensúlyom! Már ruganyosan ugrottam talpra nekibúsult elernyedtségemből. „Hát te hogy kerülsz ide, kis Kovács?” „Mi itt lakunk, szenior úr, kérem, tessék csak jönni, mindjárt otthon leszünk.“ Ejnye, de megörültem! Mégis csak igaz, hogy mikor legnagyobb a veszély, akkor van legközelebb Isten segítsége! — Útközben a kis diák egyre beszélt. Fontos szerepének tudatában magyarázta, hogy itt tanító az édesapja: „Tetszik tudni, levitatanító és heten vagyunk testvérek.“ Közben oda is értünk. Szegényes kis házikó volt a tanítóéké, de barátságosan világított az ablaka.

Szíves szóval fogadott a házigazda, egész természetesnek tartotta, hogy anyukom már készíti is a padlásra a szalmát vendégágyának. Csak a háziasszonyon látszott valami nyugtalan aggodalom. De a kis diák annál vidámabban jöt-ment, futkosott, sűgdosott az édesanyjának, míg végre két gyönyörű, sokatígérő tojással a kezében került elő. Erre már tanítóné asszonyom is felvidult. Most vallotta csak meg, hogy előbb még sejtelve sem volt arról, mit ad a szegény éhes szuplikánsnak, mert ők már vacsora után vannak, s ahol ennyi éhes száj tátogat az asztal körül, ott nem-igen akad maradék. De ez az ügyes fiú addig keresgélt sebtiben, míg megtalálta a leg-

rejtetteb zűgba tojó tyúknak két tojását. Mire elismerő barackot nyomtam a résen lévő, embertársán készségesen segítő kis cserkész, — vagy, mit is beszélek! — selmeci kisdiák fejébűbjára, már az asztalon párolgott aransyárgán, illatosan a rántotta, mellette jókora darab barnakenyér. Sem azelőtt, sem azóta nem ízlett nekem jobban vacsora, mint az ott, a szegényes, de fűherre sűrolt, tiszta konyhaasztal mellett.

Alig törűlgettem ki a tányéert, hogy semmi kárba ne menjen, meglepő hangok ütötték meg fűletem: akárhogy hallgattam, akárhogy fűleltem, zenét hallottam. Egészen határozottan megismerem az első és második hegedű hangját, még a mélyhegedű is beleszűlt a hangversenybe. A háziasszony kitártta a kis szoba ajtaját, hát ott muzsikált a tanító úr a nagyobb fiaival. Mosolyogva mondta, hogy „náluk ez már így szokás, a vacsorához zene is jár. És ha már a vacsora rövid volt, legalább a zene legyen kiadó, sokszor esik ez náluk így.“

Sokáig gyönyörkűdtűnk a kis zenekar játékában, egészen addig, míg a legkisebb fűú már elbűbiskolt az anyja ölében. Én is hamarosan elfoglaltam a számomra hintett zizegű szalmát, s megnyugűdva pihentem ki ezeknek a jó embereknek szerény hajlékában izgalmas napom fűradalmait.

Dr. Zelenka Margit.

EGY TEMPLOMROMHOZ

*Omló falát a zűdelű lonc rég belepte,
Zsongű zsolozsmák halk emléke leng felette.
Dűlt ablakán kis tarkaszűrnű pille szűlldos,
A rét kűrűtte illatkűldűzű virágos.*

*Halott e ház, — azt mondjúk, — áll, bár
semmi haszna,*

Oltára nincs rég, nincs harangja, hűve, papja.

*Omlű falát a zűdelű lonc rég belepte,
Tetű helyett a mennybűlt kűkje leng felette.*

*Halott e ház, valűban, hűve, papja nincsen,
Mégis úgy erzem most, hogy Ő van itt, az Isten.*

*Omlű fala úgy áll elűttem, mint az oltár
S a kűklű mennybűlt ott felette,*

*A sok virág, a tarka lepke,
Csupa imádság, csupa zsolttár.*

Michnay Zsűfia.

A JAMBOREE

A gödöllői előmunkálatok — A csapatok érkezése Gödöllőre

A jamboree megrendezésének egyik legnagyobb kérdése az volt, hogy tulajdonképpen hol legyen. Hol lesz a legalkalmasabb hely ilyen óriás tábor megrendezésére?

Fontos volt, hogy ne legyen nagyon messze Budapeستől, jó közlekedési útjai legyenek, legyen elég ivóvíze, legyenek közelben jó fürdőhelyek; s ezeken kívül még igen sok dolgot kellett tekintetbe venni a hely megválasztásánál.

a tábornak, mely kb. kétszerese volt a szükségletnek. A vizet vízvezeték-hálózat vezette szét, melyen 1370 vízcsap, 30 altalaji csap volt. A villanyt az utak és az üzletváros világításához a BHÉV cinkotai áramfejlesztőjéből nyerte a tábor.

Három hónappal a megnyitás előtt a műszaki csoport cserkészei is munkába állottak, hogy elvégezzék a tábor műszaki felépítését. Kevés kivétellel mindent cserkészek végeztek,

Kilátás Bi Pi sátorától.

Erre legalkalmasabbnak Gödöllőt és környékét találták. A Királyi-park, melyet a Kormányzó úr átengedett a jamboree céljaira, és a gyönyörű Erzsébet-liget ideális helynek látszott a jamboree megrendezésére. Gödöllő maga is elég nagy község, Pest közelében van; a fővárossal való összeköttetése páratlan az országban. Háromféle vasútja van: a Budapest—hatvani máv. vonal, a Budapest—gödöllői hév. és a Rákospalota—Veresegyháza—gödöllői vasút. Kitűnő műútja is van, melyet a jamboree-ra ki is javítottak. Egyedül a víz okozott gondot, de ezen segítettek 5 artézi kút fúrásával, mely a 10 altábornak, az üzletvárost, a színházat és a mozi láta el. A segédtábor 6 fúrott kútból nyerte a szükséges vizet. Igy naponként 2160 liter vize volt

egy-egy cserkésztiszt-mérnök vezetésével. A hatalmas tribünöket, a villanszerelést, a vízvezetékét, az üzletvárost, stb.-t 290 cserkész építette fel három hónapon át, összesen 97.800, naponta átlag 2300 munkaórával.

A katonaság is segített a jamboree felépítésében, ők építették fel a hév. vonal és az országút felett átvezető hatalmas hidakat.

Még sok helyen folyt a munka, mikor már július 26-án mindegyik magyar törzscsapat megérkezett Gödöllőre, hogy megkezdjék azt a munkát, melyre már több hónapja készültek, vagy amelyet már el is kezdtek a tavasz folyamán.

A különböző felekezetek a fővárosban iszentiszteleteket tartanak a szülők részére. Július 27-én a Deák-téren, a Kálvin-téren és a

Bazilikában, 30-án pedig a Dohány-utcai izraelita templomban volt istentisztelet. Tulajdonképpen ezekkel az istentiszteletekkel kezdődik meg a jamboree.

A 13. „Ezermester” csapat kapuja.

E naptól kezdve érkeznek Gödöllőre a táborozó magyar csapatok. Egész különvontat cserkészek érkeznek az ország minden részéből a gödöllői pályaudvarra, melyet a jamboreera ki is bővítettek. A felszerelést hatalmas teherautókra rakják, melyek kiviszik azt a táborhelyre. S a csendes liget megtelik dolgozó, tábor építő cserkészekkel. Mint a gombák nőnek a fehér, sárga, barna, zöld és kék sátrak. Sátorverés, konyhaépítés után jön a tábordíszítés és a kapu, a magyarok specialitása. A szegediek paprikával, a makóiak hagymával, a kecskemétiak árvalányhaggal díszítik kapujukat. A Rákóczi-csapat kapuját két hatalmas tárogató alkotja, kerítése a Rákóczi-induló első pár üteme.

A következő napon, július 28-án volt a megnyitó ünnepség főpróbája. Végigpróbálták az egész felvonulást, az egész ünnepélyt. Persze csak magyar cserkészek vonultak föl, mintegy 3000-en. Az egyetlen idegen csapat, az egyiptomiak a tribünről nézték és tapsol-

ták a felvonulást. A menetben a kormányzó helyén egy testőrszázados, Baden Powel helyén egy idegen cserkésztsiszt lovagolt. Háromszor ismételték meg az egészet, hogy a megnyitáskor semmi fennakadás ne történjék.

Az egyiptomiakon kívül még nincs idegen csapat a táborban. Az egyiptomiak kb. egy hete érkeztek már meg Pestre, de közben elmentek Bécsbe is. A többi külföldi csapat 31-én, 1-én, vagy másodikán érkeznek, még csak egy-egy külföldi vezetőt lehet látni.

De hétfőn, július 31-én olyan mozgalmas élet volt a gödöllői pályaudvaron, amelyet valószínűleg Gödöllő még sohasem látott, s nem is fog látni egyhamar. Sorra érkeznek a külföldi csapatok. Gödöllő apraja-nagyja kinn van az utcákon, integet az állomásról a táborhelyükre hatalmas teherautókon menő idegen cserkészeknek. Elsők között érkeznek az 1300 lengyel fiú, jókedvűen szállnak le a vonatról, csak a miatt panaszkodnak, hogy nincs velük minden holmijuk. Sátraik egy részét és a vitorlázó repülőgépeket nem engedték át a cseh határon. De persze a táborparancsnokság rögtön telefonált, s pár nap késéssel mindenük meg volt. E napon érkezett még a 31 máltai, 250 román, a 9 japáni, a franciák, svájciak, jugoszlávok és finnek csapata. Este érkezett Budapestre a bécsi hajóval Bi Pi (Baden Powel), a világ főcserkésze, és az amerikai csapat.

Másnap, kedden, augusztus elsején érkezik meg a legnagyobb létszámban résztvevő külföldi nemzet csapata, a Brit Birodalomé. 3 különvonaton 3000-en jöttek. Ebben a számban benne vannak az angol gyarmatok cserkészei is, a jamaikaiak, a hinduk, a délafrikaiak, az ausztráliaiak, s természetesen a kockás szoknyás skótok és a sötétzöld ruhás írek.

Megérkeznek a csehek is, sok köztük a magyar fiú. Ők is rögtön táborépítéshez fognak, de azon kívül felépítenek egy morva és egy kárpáti falucskát is. Az exotikus népek is mindig többen lesznek. Itt vannak már az irakiak, a szíriaiak, a sziámiak. Az irakiak és a sziámiak az egyiptomiakkal, a görögökkel és a spanyolokkal a „Szaharában”, a majdnem teljesen fátlan X. altáborban vannak elhelyezve, saját kérelmükre. De a spanyolok

pár nap mulva behurcolkodtak a fás, árnyékos I. altáborba. Az északi népek is megjöttek: a dánok 300-an, a svédek 165-en, és 130-an a norvégek. E napon jöttek az osztrákok is.

Természetesen mindenütt megkezdik a munkát. Gyorsan kell felépíteni táborukat, hiszen holnap, 2-án az ünnepélyes megnyitás, s délután már a közönség is meglátogatja a tábort. Ezt a nagy munkát megnézte Bi Pi is, ki Teleki Pál gróffal körül kocsizta a tábort.

Meglátogatta az angolokat, megvizsgáltta a szomorukodó finneket, kiknek még nem érkezett meg a csomagjuk, eltévedt valahol Varsoóban.

Estére a tábor létszáma már meghaladja a 18.000-et. Csak pár kisebb csapat hiányzik még, de azok is megjönnek még másnap délután, mert délután már a tábor ünnepélyes megnyitása lesz.

Bendl Andor,
gimn. VII. o. t.

Kisbíróválasztás Csörögén

Mindjárt tudtam, hogy baj lesz ebből a kisbíróválasztásból, még pedig nagy baj! Láttam előre: olyan háború fog itt kitörni, hogy száz év múlva is emlegetni fogják az unokák.

Úgy esett a dolog ugyanis, hogy a tisztetségben és a nemes hivatásban megöregedett Keszegi bácsi egy szép nyáreleji napon, amikor már sárgulni kezdett az élet a határban, s a Galya felől meleg szellő fújdogált a falu felé, utóljára indult meg a községházáról, hogy magas hivatását teljesítse. Estére, mire kigyúltak a csillagok az égen, az öregnek már nem volt jártányi ereje sem. Kinn csöndeskedett a tornácon, s amint a lócán feküdt magatehetetlenül, könnyes szemmel gondolt vissza a daliás, szép fiatal időkre, melyek már nem térnek vissza többé...

Azon az estén én is meglátogattam. Mert szabadságra jöttem akkor katonáéktól, s abban az időben olyan büszkén feszítettem az „angyalbőrben“, mintha enyém lett volna az egész világ! De szép is volt akkor minden! Hát még, amikor naponta tudja Isten hányszor, el-elsétáltam egy kis ablak alatt, s néha-néha mintha egy szép

barna szempár nézegetett volna úgy lopva kifelé! Ilyenkor sohasem tudtam megállni, hogy dobogó szívvel, csak úgy magamban el ne dúdoljam:

„Elmegyek már nemsokára, nem fogok a házuk előtt járni...“

Hej, ti soha vissza nem térő, boldog napok!

Ezen az emlékezetes estén is valami ilyesféle hangulatban botorkáltam a nevezetes „Bárnevóna“ utca felé, ahol tudvalévően Keszegi bácsi volt megtalálható. Vídám hangulatom azonban csak a portájáig tartott, mert, amikor megláttam az öreget, az ajkamra fagyott a vídamság.

Nem sokáig, és keveset beszélgettünk akkor. Mi beszédünk is lehetett volna egymással, amikor valami megmagyarázhatatlanul rossz érzés feszítette a szívünket, s a halál szele már ott süvöltözött Keszegi bácsi házatáján. Csak, amikor elváltunk, s képmény, érdes kezét megszorítottam, láttam, hogy homályosodó szemét ráemelte katonazubbonyomra.

— Látja, ifiúr, — mondotta azután halokan — én már szívesen elmegyek innen. Eddig is már csak egy tartott vissza, ami

eleddig búsította az én egyszerű paraszti szívemet is. Úgy-e, tudja, ifiúr, mire gondolk? Mikor indulnak már meg egyszer? Hát mire várnak még? Mer' hát éngem is odahúz a szívem egy kis faluba, arra Komárom felé. Ott láttam meg először a napvilágot...

Könnyesek lettek az öreg szemei, s nekem is éppen abban a percben hullhatott bele valami átkozott porszem a szemembe, mert veszedelmesen szikrázni kezdett, ahogy kifordultam az öreg kapuján.

Egy hét múlva végleg elcsendesedett az öreg Keszegi. Utolsó útjára elkísérte a falu apraja-nagyja, s bizony egyetlen asszonyi szem se maradt szárazon azon a temetésen. De hát Keszegi bácsi meg is érdemelte, az Isten nyugosztalja...

A temetés utáni napokban azután megkezdődött a választási háború, s tombolt szakadatlanul, egészen a választás nagy napjáig. Akkor azután bíró uram tett pontot a háború végére, olyan ügyesen vágva el azt a bizonyos gordiuszi csomót, hogy egy diplomatának is becsületére válhatott volna. Hogy azonban ne vágjak elébe az eseményeknek, szép rendjén elmondom a csörögei háború lefolyását, hogy teljes egészében fennmaradjon az utódok számára.

Két jelölt pályázott ugyanis a magas tisztségre. Mindkettőnek megvolt a maga pártja, csak az volt a baj, hogy a bíró mégis inkább Gazsi Mihályt szerette volna, mivelhogy az érdekelve volt a bíró uram familiájánál. Valahogyan azért mégis meg lehetett volna egyezni, ha meg nem esik az a csúfos kudare, mely egynémely csörögei legényt ért éppen a Gazsi Mihály miatt, aki hamarosan odavágott, ha csak arról volt szó.

Még jóval a kisbíró-választás előtt történt, hogy a legények a zsidónál töltöget-

ték magukba a hegy levét. Amikor pedig végre szóba került Esztike, a bíró lyánya, már leszaladt jó néhány liter a szomjas torkokon. Igen paprikás volt már a hangukat, s ebben a puskaporos állapotban, mint a derült égből lecsapó villám, hatott Karakó Péter hányiveti kijelentése:

— No isz', az az Eszti nem is olyan szép lány, mint ahogyan te mondod, Mihály komám!

Erre aztán olyan csönd lett egyszerre, hogy még az öreg falóra ketyegése is ágyú-dörgésnek hatott.

Mihály azonban egyelőre megtartotta hidegvérét. Csak csöndesen, úgy a pipa mögül jegyezte meg:

— Az a szerencséd, testvér, hogy nem veszek komolyan, különben beléd fojtanám azt a nyavalyás lelket!

Összevillant a szemük, szinte lángalobbant a visszafojtott indulattól.

— Ezt te mondod nekem?! — kérdezte halkán Karakó, de gyilkos fenyegetés érzett a hangján.

— Én biz' ecsém, és jobb lesz, ha kívül teszed magad innen, mert megtanítlak böcsületre, ha az apád nem tanított meg rá! — Gazsi Mihály már ordította az utolsó szavakat, s úgy vágott ököllel az asztalra, hogy összekoccantak a poharak rajta.

A többi azután gyorsan ment. A nagy petróleumlámpa hatalmas csattanással vágódott a földre, egyszeriben koromsötétség lett a szobában. Azután lábak dobogása, elfojtott káromkodások, poharak esörömpölése jelezte, hogy itt most vérre megy a játék!

Mire a csendörök megérkeztek, a háború már régen befejeződött annak rendje és módja szerint. Karakó járt a legrosszabbul, mert közelebbi érintkezésbe jutván egy boroskancsóval, kucsmája úgy beleragadt az

üstökébe, hogy nagy munkája akadt vele a felesernek.

Ezen emlékezetes esemény óta, az a néhány legény, akik a Karakó pártján állottak, kegyetlen bosszút forraltak Gazsi Mihály ellen. Csak az alkalomra vártak, hogy visszaadják a kölesönt. Amikor a csendőrök vallatták őket, hogy ki kezdte a verekedést, egy akarattal hajtogatták nyakasan, összezorított ököllel:

— Sohase faggasson bennünket, őrmester úr, hogy ki szegényített meg minket. Úgyse mondjuk meg! Majd elintézzük mi egymás között, ha rákerül a sor.

A feszült hangulat ebben a kijelentésben hágott tetőfokára:

— Majd megmutatjuk, hogy mégse lesz kisbíró Csörögén a Gazsi Mihály!

De hát mégis az lett, mert bíró uram okosabb volt a hareos fiatalságnál.

Vasárnapra tűzték ki a választás napját. Mondhatom, hogy a csörögei választópolgárok alaposan kitétek magukért, s úgy kiesípték magukat erre az alkalomra, hogy nem volt hiba benne. Úgy fénylettek a eszímák, hogy beretválni lehetett volna bennük s az ünneplő gúnyák megpattanásig feszültek a férfikebleken.

Az öreg bíró éppen erre alapította minden tervét. Amint körüljártatta két ravasz szemét a polgárokon, valami gúnyos mosoly játszott az arcán, mintha csak azt mondta volna:

— Majd megmutatom én nektek, hogy ki a csörögei bíró!

— Miután így összegyülekezőnk, atyámfiak — szólalt meg azután emelt hangon, — abbéli figyelmeztetésem mellett, hogy mindenki jól gondolja meg a dolgot, megkezdhetjük a szavazást. Én nem akarok beleszólni a dógok menetébe...

— Éljen Karakó Péter! — kiabált köz-

be száz kemény torok a bíró szónoklatába.

Az öreg bírónak ismét gúnyosra görbült a szájaszéle.

— Hát akkor, akik a Karakó Péterre szavaznának, azok gúgkoljanak le, atyámfiak, akik pedig a Gazsi Mihályra, maradjanak állva! — fejezte be a beszédjét az öreg.

Mint ahogy azt már előre is sejteni lehetett, a polgárok szinte egy akarattal helyezkedének guggoló állásba. Csak alig néhány szegénykezett állva közöttük.

A bírónak egy arcizma se rándult. Egy-néhány percig végignézett a bírói akarattal is dacoló gyülekezeten, azután szép lassan hátrafordult, hogy a szél a hátába fújjon, elővette dohányos zacskóját és a legnagyobb lelkiyugalommal tömködni kezdte a jó öreg, messziről is bagószagú csibukot. De olyan nyugodtan, olyan lassan, hogy szinte elállt bele a lélekzetem.

— Mit akarhat az öreg? — ötlött föl bennem a kérdés.

A jelekből hamarosan feleletet kaptam a kérdésre. Az öreg maga is jól tudta, hogy rámás eszímában, pattanásig feszülő nadrágban nem lehet ítéletnapig guggoló helyzetben kibírni.

— A kutyafáját neki, de feszül ez a nadrág! — hallatszott már innen is, onnan is, miközben előkerültek a nagy, tarka keszkenők, hogy a verejtek letöröltessék az izzadó homlokról.

Azután lassan-lassan, egyenként fölálldogáltak az atyafiak. Mire bíró uram végre rágyújtott a csibukjára, bizony már alig guggolt kettő-három.

Úgy látszik, csak erre várt az öreg kópé, mert a következő pillanatban korát meghazudtoló gyorsasággal fordult hátra és máris harsogó hangon hirdette ki az eredményt:

— Amint látom, atyámfia, egy akarton vagyunk! Éljen Gazsi Mihály, az új kisbíró! Azzal sarkonfordult és mire a polgárok fölocsúdhattak volna meglepetésükből, már ott viharzott valahol a *kútalján* és vídáman dűnnyögte maga elé:

— No, ezeknek is alaposan béfütöttem!

Igy esett meg tehát Csörögén a kisbíróválasztás, az ellentétek azonban korántsem símultak el utána.

Egy hét sem múlhatott el a választás óta, amikor egy estén lefelé ballagtam a csendes kis utcán zsebredugott kézzel s azt a bizonyos nótát dúdolva, tudja a jó Isten hányadszor, hogy „*Elmegyek már nem-sokára...*“, amikor a zsidó kocs mája felől éktelen lármára lettem figyelmes. A kocma ismét sűrű sötétbe volt burkolva, egyszerre azonban csak kivágódik ám az ajtó, s úgy kipenderül rajta az új kisbíró, hogy csak úgy porzik! Mögötte mindjárt

Karakó Péter széles alakja lesz látható. Éppen úgy áll ott az ajtóban, mint egy triumfáló, diadalmás hadvezér. Egy pillanatra körülnéz, megpödrí a bajszát, azután úgy félvállról odaszól egy szájtató legényhez:

— No, láttad-e, ecsém? — kérdi kidüllesztett mellet.

A legény elpirult ekkora megtiszteltéstől, hogy éppen őt szólította meg a Karakó Péter, aztán büszkén mondja:

— De láttam ám, Péter bá'!

— No hát akkor, öcskös! Osztán te is úgy tégy majd, ha egyszer neked is vissza kell adnod a kölesönt valakinek!

* *

Azután elesöndesedett ez a vihar is a falu fölött. A határban egymásra borultak a kalászkok, s a verejtékes munkában görnyedve, egymásra találtak az ellenfelek is.

Tóth László.

Az én szarkám

Ha látná a szarkám, hogyan dugom be most tollamat a kalamáris fekete torkába, mindjárt kitalálná, hogy róla akarok írni. Ilyenformán szokta ő is csőrrel fogható titkait falusi kertem fekete talajának különböző ízellábúak által vájt üregeibe dugdosni. Azután egy-egy kavicsal, vagy rögdarabbal is lezárja titka sírjának a száját...

De hát hadd mutassam be az én szarkámat.

Jancsinak hívják, Szarka Jancsinak is mondanám a nevét, de ilyen durva antropomorfizmussal nem akarom megbántani legkedvesebb madárbarátomat. Nagyon hasonlít a többi szarkához, akik a csömöri

akácosban nélkülözik az ő kedves társaságát, azzal a különbséggel, hogy farka és szárnya célszerűségi szempontból kissé le van vágva. Ez már az én művem. A szomszédunkban egy gyerek fecskének nézte. Az a véleményem erről a kiváló ornitológusnak induló emberpalántáról, hogy nemigen tanult még természetrajtot.

Bezzeg a Jancsi nagyon okos állat. Ma már a leghatározottabban kijelenthetem, hogy megvan a magához való esze. Talán azért pallérozódott ki ilyen alaposan, mert gazdája tollforgató ember. Alighanem irodalmi szarkává fogja kinőni magát. (Ő-e, vagy a gazdája?)

Jancsinak már egy szemesztere van ná-

lam. Tudniillik minden numerus clausus-tól függetlenül egyetemi kiképzésben részesül. Eddig jól kollokvált. Mikor hozzám került, igen ostoba kis madár volt. Még azt se tudta, mire való a csőre. Ha nem tömöm a torkába a finom májdarabokat, akkor éhenpusztul a terített asztalnál. Két-három hét alatt — ami a szarkáknál fő tárgy — gyönyörűen megtanult enni. Úgy eszik az most, kérem, akárcsak valami világi.

Nem mondhatom, hogy eddigi nevelése minden zökkenő nélkül ment végbe. Studiumai elején kificamodott a lába és a szegény állat pár hétig még sántikálva is alig tudott közlekedni. (Egy született pilótára, mint amilyen az én Jancsim, nagyobb csapást elképzelni sem lehet.) Hála legyen azonban az Időnek, amely minden fájdalom legkiválóbb orvosa, ma Jancsi már lányok után is tud szaladgálni.

Azaz inkább: csirkék után. Mert a ba-

romfi-udvar kedvence tartózkodási helye Jancsinak.

Eleinte ugyan nem tudtam, hogy mit keres ottan. Azt hittem, hogy a kannibáltermészet kezd kiütni belőle. Mert rossz nyelvek szerint a szarka csirkehúsba is belevágja a csőrét. De Jancsi civilizált kor gyermeke lévén, ilyen barbárságokra nem adja a fejét. Sőt nem egyszer, ő kap egy-két barátságtalan fejbeközlést a nagyobb csirkéktől. (Ilyenkor felkiált: Mit vertek? Én egy védtelen szarka vagyok.) A csirkék közé úgy megy, mint a kiváltságos polgárok a reggeli takarítás előtt a kávéházba. Ha enni akar az eledelükből, előbb bocsánatot kér: Szabad egy kissé megízlelnem felséges étkeiteket? Azután félszemmellel odasandítva az őt nem valami komolyan vevő csirke-kisasszonyokra és csirke-úrfiakra, így szól hozzájuk:

— Tartsunk össze, hiszen madarak vagyunk!

Kittophilos.

Az 1933—34. iskola évre Budapesten főreáliskolákba 1129, leánygimnáziumokba és liceumokba 2006, felsőkereskedelmi iskolákba 3139, kereskedelmi szaktanfolyamokra 262, polgári fiúiskolákba 11.333, polgári leányiskolákba 13.438 tanuló iratkozott be.

Az Egyesült Államokban az iskolai szünetnapok száma 110, Magyarországon 97, Olaszországban 90, Hollandiában és Dániában 77.

A legújabb statisztikai adatok szerint India a világ legnépesebb országa. Lakosainak a száma meghaladja a 352.8 milliót. Az elmúlt évtizedben 34 millió lélek a szaporulat.

Japánban az elmúlt 10 évben 22.000 földrengés volt. Az 1922. évi földrengéskatasztrófa alkalmával 99.300 ember vesztette életét.

A texasi egyetem most építette a világ legtökéletesebb csillagvizsgálóját olyan óriási

távcsővel, amellyel eddig láthatatlan csillagokat is lehet majd fényképezni. A csillagvizsgáló építési költségét 900.000 dollárra, a távcsövet 325.000 dollárra becsülik. A távcső 78 méter hosszú lesz, az irányításra szolgáló villamoskészülékhez 7 és fél kilométer vezetékkel használnak fel, tükrének átmérője 2 méter, súlya 2500 kilogramm lesz. Az óriási tükröt különleges üvegből készítik, amely a legmagasabb hőfokot is kiállja.

Nyolc évi munka után elkészült a világ legnagyobb vizalatti alagútja, amely a Mersey-folyó alatt Liverpoolt Birdenheaddal köti össze. Az építkezés során 1,290.000 tonna sziklát távolítottak el, többszáz tonna robbanóanyag segítségével. Az alagút felett munkaközben percenként 18.000 liter vizet szivattyúztak ki és az alagutat 110.000 tonna öntöttvasgyűrűvel és 263.000 tonna cementtel és betonnal tették teljesen vízhatlanná. A főalagút tizennégy méter széles, a közepén lévő kocsin négy kocsisor haladhat, kétoldalt hatalmas járda szegélyezi a kocsit, alatta négy vasútvágány vezet, amelyeken személy- és teherforgalmat bonyolítanak le. Óránként háromezer gépkocsi haladhat át az alagúton, amelynek jövő évi forgalmát kétmillió teher- és személykocsira becsülik.

Frederik Delano, Roosevelt elnök közeli rokona, hosszú kísérletezés után feltalálta az úgynevezett „egyirányú” üveget, amelyen csak egyik oldalról lehet átlátni. A Delano-féle ablakkal ellátott szobából akadálytalanul ki lehet látni az utcára, az utcáról azonban nem lehet belátni.

A csikágói kiállítás egyik érdekessége az az óriási hőmérő, amely a látogatókkal az időjárásról közli. A hőmérő 65 méter magas. Szerkezete vasból készült és bádoggal van borítva. A háromoldali oszlop mindegyik oldalán fokbeosztás van s a kiállítás látogatói a hőfokot minden oldalról láthatják. Higanyoszlop helyett neon-csővet alkalmaztak.

Erdtmann Gunnar, svéd geológus megállapítása szerint az Alpoktól északra lévő országok növényzetének a fejlődéséből új jégkorszak közeledésére lehet következtetni. Skandináviában és Angliában azok a fák, amelyek lombjukat korán hullatják, fogyóban vannak. Ennek a magyarázata állítólag a lég-

burok és a földfelület erősebb lehülésében találják. Az új jégkorszak körülbelül 10 ezer év múlva éri el Közép-Európát.

1934. február 1-én lesz Kairóban a tizedik világpósta-kongresszus. A világpóstaszövetségnek ma már 1850 millió lakosságot számláló államok a tagjai. Ezek közé néhány évvel ezelőtt Kína, tavaly pedig a Vatikán-állam is belépett.

Felolvasógépet szerkesztettek vakok számára fotócellák, relais-k és hanggenerátorok bonyolult rendszere alapján. A felolvasógép hibája, hogy nem hangsúlyoz, nem tart szünetet az egyes szavak közt és nincs tekintettel az idegen szavak kiejtésére.

Georges Underbrite elszegényedett nowworki dollár-mágnás hagyatékában találtak egy aranykönyvet, amelynek 50 lapja kártyavastagságú aranylemezekből áll. Tartalma egy indus legenda, kézzel írva és gyönyörűen illusztrálva. A könyv eredetileg egy indiai marhadzsa tulajdonában volt.

A brit Biblia-Társaság a Szentírást eddig 670 nyelven, 450 millió példányban adta ki.

P. F.

HIREINK

A szarvasi h. ev. „Vajda Péter” gimn. Luther Szövetsége 1933. szept. 20-án alakult meg Korim Kálmán vallásánár vezetése alatt. A szövetség keretein belül ismét megalakult a Bibliakör is, amely egyedüli céljaul a Biblia tanulmányozását tüzte ki. A Luther Szöv. tisztikara a következő: Ifj. elnök: Bogár Imre VIII. o. t., Bel. m. titkár: Kondacs Pál VIII. o. t. Főjegyző: Markovits Pál VIII. o. t. Jegyző: Bartos György VII. o. t. Levéltáros: Kugyela György VIII. o. t. Pénztáros: Leman Ferenc VII. o. t. Háznagy: Zvara Pál és Czinkóczky Mihály VIII. o. tanulók. A szövetség 199 taggal végzi munkáját.

A gimn. 180. sz. „Kárpát” cserkész csapata 40 felavatott és 16 újonc cserkesszel 1933. szept. 23-án tartotta első összejövetelét. Csapatunk a Jamboree fáradalmait immár kipihenve, újból jó munkára készül. (Bogár Imre.)

Hibaigazítás. Az 1. számban a 10. lapon a 2. hasámban alulról a 14. sorban „életüket” helyett „ételüket” olvasandó.

Evangelikus Leánygimnázium, Buda-pest. Az ifjúsági gyámintézet szeptember 24-én tartotta alakuló gyűlését. A következő tisztkart választotta meg: elnök: Pétery Márta VIII., főjegyző: Gaál I. VIII. o., jegyző: Budai Jolán VII. o., főpénztáros: Pámer K. VIII. o., ellenőr: Idakéry S. VIII. o. Az első rendes összejövetelén, október 8-án Pámer Karola VIII. o. „Mária és Márta“ c. ügyes dolgozatát olvasta fel.

A műsort különben ének, szavalat és zene szám egészítette ki. Az egyesület a reformáció s Luther születési jubileumának megünneplésére készül, hogy a nagy napok elérkezésével méltóképen hódoljon a nagy reformátor emlékének. Hisszük, hogy az a munka, melyet ez az egyesület végez az evang. hitélet és önérték mélyítése és erősítése terén, ebben az esztendőben is megtermi áldott gyümölcseit.

SIR A FERGETEG

IFJÚSÁGI REGÉNY.

Irta: *Cserepes Sándor.*

(10. folytatás.)

Kajetán és Battonyai egymás mellett álltak egy széles farakásnál. Lőttek. A félelem, mintha elszállt volna belőlük, valami fásult bátorsággal, vagy inkább nemtörődömséggel csattogtatták a nehéz fegyvert.

Különös és dermesztő volt hallani néha a lövések közti pillanatnyi esendben a szembenállók kiáltásait: érthetetlen nyelven össze-vissza vezényszavak hangzottak.

Persze, hogy volt nagy meglepetés a megzavart hódítók között. A félhomályú erdőn egész jól lehetett látni, ahogy a sötétlő alakok egymásután borulnak le a földre. Azok, akik még nem járták a csatákat a mieink közül, azt hitték, hogy mindet golyó találta, csak az öreg bakák tudták, hogy védekezésből hasalt le az egyszerre kijózanodott csehség. És alig telt el néhány pere, már jelét is adták annak, hogy nem estek el mindnyájan, mert előbb csak ritkásan, majd mind sűrűbben kezdtek lövöldözni a faraktár felé.

Diákjainknak rövid katonáskodás után hamar kijutott a részük a komoly küzdelemből. Az első igazi harc különös érzése szállta meg a lelküket. Az első ellenséges alak a rejtélyes éjtszakában, és az első ellenséges lövés, amely halálos szándékú golyót röpített a fejük felett, teljes átalakulást végzett bennük. Valami kikapcsolódott egy pillanatra a lelkükben, mint hogyha csattant volna bent a titokzatos gépezet egy rúgója. Egyszeriben megállt a léleket és a szívverés egy döbbenetes másodpercre, és a köröttük uralkodó homály fekete sötétséggé változott, hogy aztán — mint ha puska lobbant — egyszerre felvillanjon egy nagy fényesség lángja, amelyben semmivé ég az imént még félt, reszkető és didergő ember. Az ember kapcsolódott át bennük. Az ember, akit eddig csendes, békés, lelkesedő, féltő, tréfás, drukkoló, vagy szerelmes diáknak ismertek, átváltozott mássá. Más emberré. Aki minden percben halált osztogat, de minden pillanatban kitárja a maga szívét is a halált hordozó golyó előtt

is. Emberré, akit hihetetlen nagy kalóriával fűt egy elkeseredésbe öltözködött érzelem. Óh, mennyi sok van az ilyen emberben az állatból. Abból, amely vére végső hullásáig védi a kiesinyét, a párját, a fészket, vagy a maga életét, amelyet megszegyenített a kapott seb. Igen, sok van az ilyen emberben az állat legemberibb tulajdonságaiból.

Ha a lövések közben egy rezzenésnyi csend volt, kísértetiesen lehetett hallani a fegyverek závarzatának csattogását. A puskapor szaga kellemesen terjeszkedett szét a farakások között, és furcsa volt a jaj, amely olykor hatalmasan vonaglott el, helyet keresve magának a dübörgő zajban.

Kajetán magábaesett fejével állt egy jó magas kalitka mögött. Puskáját egy kihuzingált fahasáb nyílásán át irányította a sejtelmes ellenség felé. Néhány méternyire tőle helyezkedett el Battonyai egy másik rakás mögé. Kajetán csak azt látta, hogy a tüzelés hevében egyszer csak megáll a Pali, és a fához támasztva puskáját, ledobja magáról csúronvizzessé ázott felöltőjét, azután újra a kezébe kapva a fegyvert, kapaszkodni kezd a rakás tetejére. Az egész rövid idő műve volt. Fel is jutott szerencsésen a tetőre, de még mielőtt védelembe helyezkedhetett volna, egyszerre csak eldobta kezéből a fegyvert, fölegyenesedett, és egyensúlyát veszítve bukott a fölázott talajra. Kajetánban elhűlt a vér is. Először nem tudta, hogy mi történt. Azt gondolta, hátha csak lebukott, hogy megcsúszott a lába, de amikor nem kelt fel a Pali, hanem mozdulatlanul maradt ott, ahová esett, eszeveszetten ugrott a kis pajtás mellé. Hirtelen erős karjai közé kapta az élettelen testet, és mintha mitsem cipélne, törekedett vele az erdőszlak felé. Ott persze nem kellett se zörögni, se könyörög-

ni, a ház népe a félelemtől dermedten állt a nyitott ajtó mögött, s leste, hogy vajjon mi történik a megzavart éjtszakában.

Az öreg diák, a vicees Kajetán, magán kívül vetette le terhét az ágyra. És az ágyterítőn, a szép sárga ágyterítőn halkán piros vér ejtett csúnya foltot. Amint bele-süppedt a meg nem vetett ágyba a diák vézna, mozdulatlan teste, az ingerkedő, a mindig mókás Kajetán szinte odahullott az ágy elé, és az addig visszatartott sírás zokogva tört fel a lelkéből. A házbeliék, akiknek a figyelme a kinti dolgokról most oda-irányult már a szomorú vendégek felé, nem tudták lecsillapítani a keservesen síró diákot. Amint ráborult az ágyra, s kócos fejét szinte odaszorította az alélt testhez, nevezetes széles köpönyege egészen betakarta őt a vállától a földig. Hagyták őt egy darabig egyedül búslakodni keservével. Azt sem tudta, mennyi idő telt el így, amikor az erdész vállára tette a kezét és beszélni kezdett hozzá.

— Befogtam a kocsiba. A hátsó ajtón át lopva kivisszük a sebesültet, és anélkül, hogy észrevehetnék, behajtunk vele a városba. Itt még csak hozzá sem kezdetünk a segítséghez, bent azonban az orvos még talán meg tudja menteni az életét.

Mikor a könnyű kis kocsit elindult Sátorán felé, még javában tartott a hare. A bakra maga az erdész ült, hátul pedig a sebesült Battonyai feküdt, fejét, és felső testét a mellette ülő Kajetán ölébe hajtván. Kanyargós utakon mentek egy darabig, az erdő puha, sáros talaján sokszor egész féloldalra dült a kocsit, néha meg-megzökkenett egy-egy fadarabon átgurulva, de azután, mikor kiérték az országútra, símán és egyenletesen száguldottak a messziről már ide fénylő város felé.

* *

— Kajetán, Kajetán, te mindig tréfálsz. Látod, azt mondtad, hogy nem fog lőni a galagonyaember, mert nincs is puskája... De ha én fel tudok mászni a farakás tetejére, akkor onnan le fogok lőni minden eshet, mert onnan jól látni őket.

— Hát úgy nem lehet lőni, ha mögéje állítanak! Így nem nagy vice elveszteni a háborút!

— Lám, én felmástrom, és mindnem mindet lelőttem. És semmi bajom sem lett; csak nem szabad gyávának lenni. Nem szabad félni.

— Azért, mert egy kicsit nehéz a Toricelli-eső, arról a Toricelli tehet, meg a Piroska. A Piroska tanár úr. Ne féljen, Kiss tanár úr, nem fogunk mi már este felé az utcán csavarogni. Jó fiúk leszünk, ahogy diákhhoz illik.

— Nekem ne adjanak puskát, mert én még kicsi vagyok, de haza megyek és felveszem a hosszúnadrágomat, és akkor majd nagy leszek.

— Tanár úr, kérem, ejnye, ejnye, nem tudtam, hogy ez is fel volt adva...

* *

A kályha csendesen lobogott a diákszobában. Már három nap óta ki sem aludt, amióta nehéz seblázban, majdnem folytonosan magánkívül fekszik a sebesült diák, Battonyai Pali. Az orvosok szinte állandóan ott vannak mellette, ápolják, gyógyítgatják őt nagy erőfeszítéssel, de az arcuk komoly mindig, és nem lehet semmit sem olvasni róla. A beteg lázalmában beszélget, és az ágy mellett ülő édesanyja ilyenkor mindig újra, meg újra könnyezni kezd. De könnyeit még csak le sem törölheti, mert hogyha megmozdul, rögtön felnyitja szemét a fia: úgy folydogálnak azok az arcán végig, s oda hullanak a megtört asszony ölébe.

A másik szobában éppen 11-et ütött az óra. A triumvirátus három tagja: Harter, Varga és Kajetán, nagyon csendesen ültek a szobában már napok óta. A beteg szobájában nagy csendnek kellett lenni; csak néha-néha tekintettek be az ajtón. Ilyenkor szemükkel egy halk kérdést vetettek az édesanya felé, de erre a kérdésre — ki tudja, már hányadszor — csak egy semmitmondó tekintet volt a válasz. Csupán, amikor rájuk került a virrasztás sora, akkor ment be egyikük, hogy felváltsa a vigyázásban az elfáradt anyát, vagy az öreg Balla nénit.

Kajetán és Varga néma kézfogással váltak el Hartertől s siettek haza szóltanul a havas éjtszakai utcán, Harter pedig bement a beteg szobájába. Egy darabig ketten ültek az ágy mellett Battonyai nénival. Szegény asszony, mikor a hírt meghallotta, urával együtt, amilyen gyorsan csak lehetett, Sáterádon termett, de még mindig nem tudta, búra jött-e valóban, vagy, hogy mégis meghallgatja a jó Isten az anyaszív könnyezve könyörgő hangtalan imádságát.

Az asszony fejével búcsút intett Harter Gusztinak. Azután halkán odahajolt a Pali sápadt, forró homlokához, s egy remegő esőket lehelt rá. Arról ő nem tehet, hogy közben egy-két búcsúzásra szánt könnyesepp odaperdült a nagy beteg arcára, és végig barázdálta a hófehér arcot, amíg a párnán fel nem szívódott utolsó paránya is. A fiú alig észrevehetően megmozdult és lassan, fáradtan felnyitotta a szemét. Battonyainé felemelkedett az ágy felől és reszkető várakozással nézte gyermekét. A szomszéd szobából áthallatszott az óra csendes ketyegése, és még az ablakhoz csapódó hópelyhek nesztét is hallani lehetett.

Most már igen, most már ő nézett rá megtört szemekkel, az ő édes, sápadt kis

fia. Nem az, aki három napon át még megnyílt szemeivel is egy másik, egy idegen, forró, lázas, kábult világ, egy néma világ fiának tetszett.

Pali csak most látta meg először az anyját. Amint rátekintett, szemében a gyötrődő test és a boldog lélek egész leírhatatlan világa játszott esodás játékot. Arcán végig suhant egy alig lengő, most született mosoly, és megeserepedett ajkát egy rövidke szó hagyta el: anyám! Hallani nem, csak látni lehetett. És amikor kimondta ezt a szót, a szemhéja újra lebukott, és az előbbi mosolyok helyét a fájdalom érzése foglalta el. Azután gyorsan, egyenletesen lélekzeni kezdett, és újra mély álomba merült.

Harter kierőltette a szobából az asszonyt, aki már maga is belebetegedett a szörnyű órák végtelen sorába. A Balla néni szobájába kísérte. Ha aludni nem fog is, legalább megpihen. Ő maga maradt bent a betegnél. Eloltotta a lámpát és leült a kályha mellé. A sötétben már alig világított a kályha parazsa, csak az egyszerű szoba kis ablakának függőnye fölött vetődött be az utcai lámpás fénye. Különös, nehéz gondolatok bántották őt már napok óta. Barátjának szomorú sorsa fúrta, szorongatta a lelkét kegyetlenül, és az őszinte fájdalom mellett még az a vád is bele-belevágott, hogy ő azon az éjszakán máshol járt, és nem ott, amerre ez a jó kis pajtása áldozata lett az őt felülmúló kötelesség teljesítésének. Igaz, hiszen mit tehet ő arról, hogy más helyre állította a parancs, de amikor ebben a feneketlen csendben hallja a beteg fájós léleketét, mindig azt hallja ki belőle, hogy mégis, mégis, mégis...

Nagyon sokáig merengett ezen, már a kettőt is elütötte, amikor az ablakon egészen picinyke kopogtatás hallatszott. Ki-

sebb volt az, mint hogyha egy madárka vergette volna csőrével az üveget, de meghallotta, mert várt rá. Hangtalanul ment az ablakhoz, s mesteri gyorsasággal nyitotta azt ki, s még a peremutató egy félkör sem tett meg, már az ablak újra becsukódott, s a szobában ott volt Kajetán. Köpönyeg nélkül. Eljött minden éjjel, mert azt nem bírta volna ki, hogy estétől egész reggelig ne halljon hírt a bajtársról.

Ott állt a két fiú a szoba másik sarkán. Csendesen beszélgettek. Kajetán már menni is akart, amikor az ágy felől szokatlan nesz hallatszott.

A villanyt meggyújtották és az ágy elé léptek. Battonyai ébren volt. Nagyon fájhatott a sebe, mert eddig még sohasem vonaglott olyan kínosan az arca, mint most. Amikor észrevette, hogy kik állnak mellette, először mosolyogni próbált, de nem sikerült, aztán egy csepp jelent meg a szem sarkán, de azt meg szégyenlette.

— Fiúk, én biztosan meg fogok halni. Ti szerettetek engem. A Piroska tanár úrnak mondjátok meg, hogy hogyan volt az a dolog a Toricellivel. És vigasztaljátok meg az édesanyámat... A Szőnyi Boriskát nagyon szerettem..., de ezt ne mondjátok meg senkinek...

Itt elhallgatott. A szeme elborult. Már nem szégyenlette, hogy sír.

— Guszti, a Kajetánt vegyétek be a triumvirátusba...

* *

Amikor hajnalban jártak az utcán, csak azt látták, hogy egy diák széles nagy köpönyegbe burkolózva, arcát a kezébe temeti, neki dől a Ballaék kapujának, és úgy sír hangosan, zokogón, hogy csak úgy remeg vele a válla...

(Folyt. köv.)

Terjesszétek

az IFJÚ ÉVEKET!

Vízszintes sorok: 1. Arany-ballada kezdő scra. 25. Mértani test, névelővel. 26. Latinul üdv! 27. LNE. 28. Regebeli hangszer. 29. Ford.: foglalkozási ág. 30. . . . egő. 31. Akkor, amikor keletkezett. 34. DSE. 35. Semélynév-más. 36. Nem gyorsan. 38. F betűvel az elején: szállítmányt. 40. R. B. 41. Személyem. 42. DC. 43. Nap. 45. Svéd királyi család. 46. Besseney műve. 49. Ezer mássalhangzó. 50. BO. 51. Kötőszó. 52. Afrikai folyó. 54. Ford.: kocs. 55. Valahol csapadék van. 58. Legnagyobb rövidítése. 59. Vonal. 60. Ford.: a más tulajdonára vonatkozó tilalom. 63. EA. 64. Hozzáad. 65. Női név. 67. Ford. németül: vég. 68. Aki veled van. 70. Azonos magánhangzók. 71. Emberek tömege. 72. Gázfogyasztást mér. 75. A lét igéje. 77. Ford.: vés, vág. 78. Romlaszt. 80. NAI. 81. Ford.: tanítás. 83. Ford.: rokonnép. 84. Oláh pénz. 85. Az ismeretlen név. 87. A víz kisebb lett. 88. Ford.: összetett mássalhangzó. 89. Nem rövid. 91. Megbocsátja. 94. Pista, Pali, Böske, Sanyi stb. névelővel. 96. Ad, felszólító módban. 97. Napszak. 98. Lószerszám. 99. Latinul: hiszek. 101. R. H. 102. Nem ezé. 103. Y. E. 104. U. a. mint 85. 105. Hármaskorona. 107. Az egyik kún vezér. 109. Vezénylés. 111. Ford.: nem lát. 112. T betűvel az elején: díjszabás. 114. Ford.: rezeg. 115. Igekötő. 116. Öltözet. 117. Ford.: tejtermék, névelővel. 119. U. a. mint 115. 120. Ázsiai ország és ez ország vallásának egyik nagy alakja. 121. Vonatkozó névmás. 122. Ford.: nem rossz. 123. Minden virág ez volt.

Függőleges sorok: 1. Két szó a János vitéz 7. sorából. 2. Mezőgazdasági szerszám egy része. 3. Nem baka. 4. HC. 5. Ragozott személynév-más. 6. Ford.: Fogoly. 7. Sarc. 8. U. a. mint 26. 9. Ne viselkedjél tétován. 10. Németül: minden mást. 11. Ford.: odáig haladt. 12. Felsőfokot képző szócsoport. 13. Ne oda tedd. 14. Opera. 15. ALE. 16. D. H. 17. mérték. 18. Ereszkedik, felszólító módban. 19. GF. 20. EALR. 21. Pestmegyei község. 22. Rasputin kezdete. 23. Ford.: Öreg bácsi. 24. Tompa egyik verse szerint olyan a nemzetünk. . . 32. Két mássalhangzó, fonetikus. 33. INRT. 37. Ford.: női név. 39. Aki ad a rangjára. 43. Kenőcs. 44. Kalapdész. 46. Ágasbogast így is mondják. 47. Anyi, mint: éhesen. 48. Igeidő. 50. A megbokrosodott lóra mondják. 53. Lapunk közkedvelt rovata. 56. Mesebeli alak, névelővel. 57. Télen van. 58. Boritja. 61. Olasz város. 62. N. V. N. 66. Disznóvénnyel. 69. Ford.: határozói igenév képzője. 73. Aki innen még tovább utazik. 74. Ford.: ásvány. 76. EIÉR. 79. Ford.: jó italt készítenek belőle! 82. Ford.: az ember egyik alkotó része. 84. Azonos mássalhangzók. 86. Indulatsz. 87. Híres szülő terem az. . . határban. 89. Hazafi. 90. Fiúnév. 91. Feljebb helyez. 92. Állat. 93. Amerikai állam. 95. . . . persona a. m. kedvelt). 98. Német hegység. 100. Növényi vagy ásványi energia-forrás. 106. RED. 108. Ital. 110. Fogoly. 113. III. 116. Sír. 118. Német prepozíció (összevont).

A megfejtésnél csak az 1, 28, 31, 41, 46, 55, 68, 71, 94, 98, 109 és 120 vízszintes, valamint az 1, 2, 9, 14, 21, 24, 44, 53, 56, 58, 87, 89, 92 és 110 függőleges szó küldendő be.

Az első szám keresztrejtvényét helyesen megfejtették a következők:

I. csoport.

(alsó osztályosok).

Balikó Gabriella Szombathely, Barok István Bp., Bielek Endre Bp., Bontus Hermin Bp., Filippinyi János Békéscsaba, Glück Ilona Bp., Gumhalter Ius Gödöllő, Habersack Gertrúd Bp., Hittig Livia Bp., Juhász Ilona Rákosliget, Kacziszky Barnabás Kőszeg, Kozma Márta Bp., Láng Miklós Békéscsaba, Molnár Zsuzsa Bp., nagyiványi Nagyiványi Miklós Bp., Odorfer Magda Bp., Polónyi Sarolta Nagykanizsa, Schwalm György Nagytétény, Soltay Viktória Bp., Szabó Klára Szombathely, Szemes Eleonóra Bp., Takáts Paula Bp., Vértesy Marietta Bp., ifj. Weinbrenner Rudolf Bp.

II. csoport.

(felső osztályosok).

Alex István Bp., Babarcsi Julianna Bp., Balogh Barna Gödöllő, Bánó István Kőszeg, Bendl Andor Bp., Bendl Tibor Bp., Boné Margit Bp., Budai Jolán Bp., Cornides Edit Bp., Czepő Pál Békéscsaba, Dubovay Géza Pápa, Eröss Jolán Kecskemét, ifj. Esztergály Gyula Selyp, Főző Zsóka Albertfalva, Frank Irén Kőszeg, Frint Anna Kécspest, Grósz Éva Bp., Gyapay Magda Bp., Györk Erzsébet Bp., Hajdu Béla Békéscsaba, ifj. Honéczy Pál Szarvas, Káldy Zoltán Sopron, Keken Márta Bp., Keller Klári Bp., Kendeh Márta Bp., Kiszely András Békéscsaba, Kresz Ernő Pécs, ifj. Lang Ferenc Sopron, Lipták János Békéscsaba, Lorber István Bp., Matulay Sándor Békéscsaba,

Merczel Antal Bp., Merczel Zsuzsa Bp., Nötel Irma Bp., Ostffy Éva Bp., Pálincás Irén Kécspest, Pétermann Irma Bp., Ponicsán Imre Békéscsaba, Predmerszky Tibor Bp., Pusztai Mária Bp., Sági Klára Bp., Sándor Endre Kécspest, Sándor Gizella Bp., Schermann Lia Bp., Soltész Judit Bp., Soós Magda Bp., Szabó Kálmán Sopron, Szemere Kató Bp., Szemes Irma Bp., Szöllősy Márta Mátyásföld, Thury György Miskolc, Tiszavölgyi Miklós Kecskemét, koltái Tóth Márta Bp., Tremmel Károly Sopron, Vetsey Klára Bp., Zsák Zoltán Bp.

Osztályjelzés nélkül küldték be a következők:

Göllner Endre Kecskemét, Kaufmann Éva Kőszeg, Kodnár Anna Bp., Petőcz György Győr, Schaub József Pécs, Weber Károly Bp.

Figyelmeztetjük őket, hogy legközelebbi megfejtésükben jelezzék osztályukat, hogy a megfelelő csoportba beoszthatassuk.

* *

Egy megfejtés névtelenül érkezett. Aki magára ismer, és igazolni tudja, hogy e megfejtést ő küldte be, annak kivételesen beszámítjuk az elmaradt pontokat. (Irja meg, hogy milyen papíron, milyen tintával stb. írta megfejtését.)

* *

A megfejtők közül könyvjutalmat nyertek: I. csoportból *Juhász Ilona* Rákosliget, a II. csoportból *Pétermann Irma* Bp.

A felsoroltak egységesen 15 ponttal indulnak a versenynek.

XII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM.

BUDAPEST, 1933. NOVEMBER 2.

IFJŰ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat. Kiadja: **Algóver Andor.**

Felelős szerkesztő: **RUTTKAY-MIKLIÁN GYULA.**

Főszerkesztő: **Dr. BÖHM DEZSŐ.**

Lapunk minden hó 1-én jelenik meg a tanév folyamán.

Előfizetési ára egy évre **4** pengő, egyes szám ára **50** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4, II. emelet.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László.**

Postatakarékpénztári csekk számla száma 26111.

Hivatalos és fogadó-órák minden szombaton 6—7.